

รายการ ร้อยเรื่องเมืองไทย

สถานีวิทยุกระจายเสียงรัฐสภา & คณะอนุกรรมการฝ่ายข้อมูล

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ถนนอุทองใน เขตดุสิต กรุงเทพฯ ๑๐๓๐๐ โทร. ๐-๒๒๔๔-๒๐๗๐-๗๓

เรื่อง พระราชกรณียกิจด้านการศึกษาของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช
เรียบเรียง นายเชษฐา ทองยิ่ง วิทยากรเชี่ยวชาญ กลุ่มงานบริการวิชาการ ๓ สำนักวิชาการ
ออกอากาศ วันที่ ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐

สวัสดิ์ท่านผู้ฟัง... ตลอดระยะเวลา ๗๐ ปีนับแต่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช เสด็จเถลิงถวัลยราชสมบัติเป็นพระมหากษัตริย์ รัชกาลที่ ๙ พระองค์ทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจนานัปการ อันเป็นประโยชน์ต่อพสกนิกรชาวไทยตลอดมา

ด้วยสายพระเนตรอันกว้างไกลของพระองค์ ทรงเห็นว่าการศึกษเป็นรากฐานสำคัญของการพัฒนา มนุษย์ การพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้าต้องอาศัยทรัพยากรมนุษย์ที่มีความรู้ความสามารถ ตลอดระยะเวลา ที่ผ่านมาพระองค์ทรงประกอบพระราชกรณียกิจด้านศึกษานานัปการ ได้พระราชทานบรมราโชวาทและพระราชดำริ เกี่ยวกับการศึกษาไว้มากมายในวโรกาสที่เสด็จพระราชดำเนินไปพระราชทานปริญญาบัตรแก่ผู้สำเร็จการศึกษาจาก สถาบันอุดมศึกษาและโอกาสที่คณะบุคคลเข้าเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท ทรงริเริ่มให้จัดตั้งโรงเรียนเพื่อเป็น สถานที่ศึกษาแก่เด็ก เยาวชนและบุคคลทั่วไป โดยพระราชทานพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์ ก่อสร้าง โรงเรียน จิตรลดา ขึ้นในบริเวณพระตำหนักจิตรลดารโหฐาน เพื่อเป็นสถานศึกษาสำหรับพระราชโอรส พระราชธิดา บุตรหลานของพระบรมวงศ์ มหาตเล็ก ข้าราชการบริพารและบุคคลทั่วไป และได้พระราชทานที่ดินสำนักงาน ทรัพย์สิ้นส่วนพระมหากษัตริย์และพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์สบทบกับเงินที่มีผู้บริจาค ก่อสร้าง โรงเรียน ราชวินิต เพื่อเป็นสถานศึกษาสำหรับบุตรหลานของข้าราชการสำนักพระราชวังและประชาชนในพื้นที่ได้ศึกษา เล่าเรียน ต่อมาได้พระราชทานที่ดินอีกแปลงหนึ่งบริเวณมูสมามราชตฤณมัยสมาคมหรือสนามม้านางเลิ้ง ก่อสร้าง โรงเรียนราชวินิตมัธยม ขึ้นด้วย นอกจากนี้ได้พระราชทานอาคารที่พักกองรักษาการณ์วังไกลกังวล อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ปรับปรุงเป็นอาคารเรียนแทนอาคารหลังเก่า ณ โรงเรียนไกลกังวล อีกทั้ง ก่อสร้างอาคารเรียนหลังใหม่ให้เพียงพอกับบุตรหลานของเจ้าหน้าที่ผู้รักษาวังไกลกังวลและประชาชนในพื้นที่ รวมทั้งทรงรับโรงเรียนราชวิทยาลัยที่ตั้งขึ้นในสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๕ ไว้ใน พระบรมราชูปถัมภ์ และพระราชทานอนุญาตให้นำพระปรมาภิไธยย่อ ภ.ป.ร. นำหน้าชื่อโรงเรียนใหม่ว่า โรงเรียน ภ.ป.ร. ราชวิทยาลัยในพระบรมราชูปถัมภ์ ณ อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม อีกด้วย

นอกจากนี้พระองค์ทรงให้ความสำคัญกับการศึกษานอกระบบโรงเรียน โดยสร้าง โรงเรียนพระดาบส เป็นโรงเรียนสำหรับฝึกวิชาชีพเพื่อเป็นวิทยาทานแก่บุคคลทั่วไปในการนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประกอบอาชีพ ทรงมีพระราชดำริจัดตั้ง ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ เพื่อเป็นศูนย์รวมการศึกษาค้นคว้า ทดลอง วิจัยและแสวงหาแนวทางและวิธีการพัฒนาต่าง ๆ ที่เหมาะสมสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและ การประกอบอาชีพของราษฎรที่อาศัยอยู่ในภูมิภาคของประเทศไทยนั้น ๆ ทุกภูมิภาคของประเทศ

การที่พระองค์ได้เสด็จพระราชดำเนินเยี่ยมเยียนพสกนิกรชาวไทยทั่วทุกภูมิภาคของประเทศอยู่เป็นประจำ ทำให้ทรงทราบถึงปัญหาการขาดแคลนสถานที่เรียนของเด็กเยาวชนในพื้นที่ชนบทห่างไกลความเจริญ จึงมีพระราชดำริจัดตั้งโรงเรียนขึ้น เช่น โรงเรียนร่มเกล้า โรงเรียนเจ้าพ่อหลวงอุปถัมภ์ โรงเรียนสงเคราะห์เด็กยากจน เป็นต้น นอกจากนี้ทรงจัดตั้ง *ทุนการศึกษาพระราชทาน* เพื่อส่งเสริมนิสิต นักศึกษาที่มีผลการเรียนดี มีความประพฤติเรียบร้อย แต่ด้อยโอกาสหรือขาดแคลนทุนทรัพย์ ให้มีโอกาสศึกษาต่อทั้งในประเทศและต่างประเทศเพื่อหวังที่จะเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศต่อไป อาทิ ทุนมูลนิธิภูมิพล ทุนมูลนิธิอานันทมหิดล ทุนเล่าเรียนหลวง ทุนนวกฤษ ทุนการศึกษาสงเคราะห์ในมูลนิธิราชประชานุเคราะห์ เป็นต้น

และจากปัญหาการขาดแคลนครูในพื้นที่ชนบทห่างไกล ทำให้มาตรฐานคุณภาพการศึกษาแตกต่างกับพื้นที่ที่มีความเจริญหรือโรงเรียนในเมืองที่มีความพร้อม ซึ่งเป็นหนึ่งในปัญหาความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา ประกอบกับพระองค์ทรงเห็นว่า การศึกษาเป็นสิ่งสำคัญสำหรับประเทศ ในการปกครองระบอบประชาธิปไตย ประชาชนต้องมีความรู้ ไม่เช่นนั้นเขาจะตัดสินใจเลือกอะไร ได้อย่างไร คนที่ไม่มีความรู้มักจะถูกคนอื่นหลอก จึงต้องหาวิธีที่จะทำให้ประชาชนคนไทยทุกคนมีโอกาสทางการศึกษามากขึ้นและเท่าเทียมกัน จึงเกิดโครงการ *การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม* หรือที่เรียกกันว่า *ครูผู้พระราชทาน* เป็นโครงการเฉลิมพระเกียรติในวโรกาสที่ ทรงครองสิริราชสมบัติครบ ๕๐ ปี ใน พ.ศ. ๒๕๓๙ โดยพระองค์พระราชทานพระราชทรัพย์เป็นทุนประเดิมในการก่อตั้งมูลนิธิการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม และมีองค์การภาครัฐและเอกชนร่วมบริจาคโดยเสด็จพระราชนิคุณด้วย อีกทั้งพระองค์ได้พระราชทานความรู้ผ่านสถานีวิทยุโทรทัศน์การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ณ โรงเรียนไกลกังวล อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ซึ่งเป็นแม่ข่ายไปยังโรงเรียนเครือข่ายทั่วประเทศด้วย

พระองค์ทรงประกอบพระราชกรณียกิจด้านการศึกษานานับการอันเป็นคุณประโยชน์อย่างใหญ่หลวงแก่การศึกษาของไทย สะท้อนให้เห็นพระอัจฉริยภาพและพระปรีชาของพระองค์ที่มีต่อการศึกษาของไทย ด้วยสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณ เนื่องในโอกาสวันครู ๑๖ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๔ และโอกาสสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๘๔ พรรษา พ.ศ. ๒๕๕๔ กระทรวงศึกษาธิการได้ถวายพระราชสมัญญา *“พระผู้ทรงเป็นครูของแผ่นดิน”* แต่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช พสกนิกรชาวไทยทุกหมู่เหล่าควรร่วมกัน น้อมรำลึกในพระมหากรุณาธิคุณของพระองค์ที่ทรงมีต่อการศึกษาและร่วมกันสืบสานพระราชปณิธาน ผลักดัน และขับเคลื่อนการศึกษาของประเทศให้สมตามพระราชประสงค์ของพระองค์สืบไป

บรรณานุกรม

คมชัดลึก. (๒๐ ตุลาคม ๒๕๕๙). ครูของแผ่นดิน ราชันแห่งการศึกษา สืบค้น ๑๖ มกราคม ๒๕๖๐ จาก <http://www.komchadluek.net/news/edu-health/246497>

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. พระราชกรณียกิจและพระราชดำริด้านการจัดการศึกษา สืบค้น ๑๖ มกราคม ๒๕๖๐ จาก <https://web.ku.ac.th/king72/2542-08/page02.html>

สำนักข่าวเจ้าพระยา. พระราชกรณียกิจด้านการศึกษา สืบค้น ๑๖ มกราคม ๒๕๖๐ จาก <http://www.chaoprayanews.com/2009/02/06/%E0%B9%83%E0%B8%99%E0%B8%AB%E0%B8%A5%E0%B8%A7%E0%B8%87%E0%B8%97%E0%B8%B8%E0%B8%99%E0%B8%81%E0%B8%B2%E0%B8%A3%E0%B8%A8%E0%B8%B6%E0%B8%81%E0%B8%A9%E0%B8%B2/>

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ. (๑๙ ตุลาคม ๒๕๕๙). พระผู้ทรงเป็นครูแห่งแผ่นดิน สืบค้น ๑๖ มกราคม ๒๕๖๐ จาก <http://www.thaihealth.or.th/Content/33552%E0%B8%9E%E0%B8%A3%E0%B8%B0%E0%B8%9C%E0%B8%B9%E0%B9%89%E0%B8%97%E0%B8%A3%E0%B8%87%E0%B9%80%E0%B8%9B%E0%B9%87%E0%B8%99%E0%B8%84%E0%B8%A3%E0%B8%B9%E0%B9%81%E0%B8%AB%E0%B9%88%E0%B8%87%E0%B9%81%E0%B8%9C%E0%B9%88%E0%B8%99%E0%B8%94%E0%B8%B4%E0%B8%99.html>
